

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 - vienninedistäminen

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto

6.11.2024

Hallitusneuvos Inkalotta Nuotio-Osazee, TEM

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Teollisuuspoliittinen strategia

- *Hallitus laatii pitkäjänteisen teollisuuspoliittisen strategian, joka sisältää vientiteollisuudelle olennaiset politiikkakokonaisuudet. Strategian tavoitteena on kasvuhakuisten, työllistävien ja vientiin tähtäävien yritysten kasvu sekä teollisten työpaikkojen säilyminen Suomessa.*
- **Uuden Tesi-konsernin muodostaminen. Tesi-konsernista (Suomen Teollisuussijoitus Oy) tehdään vahva teollisuuspoliittinen väline. Uuden yhtiön strategiassa varmistetaan talouskasvuun ja talouden uudistumiseen sekä investointien edistämiseen keskittyvän teollisuuspoliittisen tehtävän toteutuminen. Uusi konserni aloittaa toimintansa alkuvuonna 2025.**
- **Finnveran lainsäädäntöuudistuksella viennin edistämisen rakenteita ja Finnveran vientiä tukevaa roolia vahvistetaan. Takaus- ja takuuvastuisiin liittyvät julkisen talouden riskit huomioidaan.**

Finnvera

- Finnvera täydentää rahoitusmarkkinoita sekä vauhdittaa kasvua ja vientiä.
- **HO-tavoite: Viennin edistämisen rakenteita vahvistetaan ja Finnveran vientiä tukevaa roolia vahvistetaan. Hallituskauden aikana toteutetaan Finnveraa koskeva lainsäädännön kokonaisuudistus.**
 - Uudistuksen tavoitteena on, että Finnveralla olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet toimia tehokkaasti valtion erityisrahoitusyhtiönä ja hoitaa yhtiön elinkeino- ja teollisuuspoliittista tehtävää.
 - Nykyinen vienninrahoituksen sääntely on ollut hyvin yksityiskohtaista. Tavoitteena on, että jatkossa sääntely olisi pääosin puitetyyppistä ja että esimerkiksi rahoitusmarkkinoilla syntyviä uusia tuotteita voitaisiin tarvittaessa ottaa joustavasti käyttöön ilman lainsäädäntömuutoksia.
 - HE on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2025.

- **Voimassa olevat vientitakuuvaltuudet ovat 38 mrd. euroa ja vientiluottojen rahoitusvaltuudet ja korontasausvaltuudet molemmat 33 mrd. euroa.**
- **TAE2025 -arviointi perustuu tulevan kysynnän ennakkointiin vuoden 2024 pohjalta. Finnveran valtuudet ja vastuut 30.6.2024:**
 - Vientitakuiden vastuukanta oli 23,9 mrd. euroa. Lain mukainen valtuus on 38 mrd. euroa, josta oli käytetty 18,5 mrd. euroa.
 - Nostettujen vientiluottojen määrä oli 7,1 mrd. euroa. Lain mukainen valtuus on 33 mrd. euroa, josta oli käytetty 10,2 mrd. euroa.
 - Erityistakauksien, joita ovat alus- ja ympäristötakaukset sekä raaka-ainetakuut, vastuukanta oli 0,5 mrd. euroa. Lainsäädännössä olevat valtuudet ovat 3,15 mrd. euroa, josta oli käytetty 0,5 mrd. euroa.
 - Kotimaan rahoituksen lainojen ja takausten vastuukanta oli 3,0 mrd. euroa. Lain mukainen valtuus on 12 mrd. euroa, josta oli käytetty 2,3 mrd. euroa.

Finnveran rahoituksen kysyntä

- Vientitakuukysyntä oli alkuvuonna 2024 edellisvuoden vastaavaa jaksoa alemmalla tasolla. Investointitavaroiden vientikysynnän kasvu näkyy vientitakuiden myöntämisessä viiveellä.
- Finnvera jatkaa käynnistettyä vientitakuiden myöntämistä Ukrainaan osana Suomen kansallista jälleenrakennusohjelmaa.
- Finnvera edistää vientikauppoja vienninrahoituksen keinoin tiiviissä yhteistyössä Business Finlandin kanssa.
- Tavoitteena on kasvattaa keskikokoisten midcap-yritysten määrää Suomessa yhteistyössä uuden Tesi-konsernin kanssa. Euroopan investointipankin (EIP) kanssa solmittu takausyhteistyö tukee mahdollisuuksia rahoittaa midcap-yritysten kasvua ja investointeja. EIP antaa Finnveralle 200 miljoonan euron takauksen midcap-yritysten rahoittamiseen.
- Kotimaan rahoituksessa pienten yritysten rahoituskysyntä on kääntynyt kasvuun. Finnvera on käynnistänyt pilotin suorien lainojen myöntämisestä mikroyrityksille.

Suomen Teollisuussijoitus Oy (Tesi)

- Suomen Teollisuussijoitus Oy on pääomasijoitustoimintaa harjoittava ja valtion teollisuuspoliittisista sijoituksista vastaava yhtiö, jonka tarkoituksena on edistää erityisesti suomalaisten pienten ja keskisuurten yritysten kasvua sekä uudistaa suomalaista teollisuutta ja elinkeinorakennetta.
- Valtion uuden yhdistetyn pääomasijoitusyhtiön (Tesi-konserni) toiminta alkaa alkuvuodesta 2025.
- Kevään 2024 kehysriihessä Tesille suunnattiin yhteensä 300 milj. euron (100 milj. €/v) lisäpääomitus sen varmistamiseksi, että yhtiö kykenee edesauttamaan potentiaalisten teollisuuspoliittisten kärkihankkeiden toteutumista.
 - Kasvupaketti kirjaus: "Lisäpääoman avulla varmistetaan yhtiön kyky edesauttaa potentiaalisten teollisuuspoliittisten kärkihankkeiden toteutumista. Toteutuneeseen kehitykseen perustuen Tesin suorasijoitustoiminta kanavoi yksityistä pääomaa siten, että yhteismäärä on kolminkertainen Tesin sijoitukseen nähden. Uuden yhtiön strategiassa varmistetaan talouskasvuun ja talouden uudistumiseen sekä investointien edistämiseen keskittyvän teollisuuspoliittisen tehtävän toteutuminen"
- Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 28.5.2024 työryhmän laatimaan ehdotuksen uudistuvan Suomen Teollisuussijoitus Oy:n (Tesi) uudeksi teollisuuspoliittiseksi sijoitustoiminnan strategiaksi. Ehdotus valmistui syyskuussa 2024. Lausuntokierroksen jälkeen työryhmän ehdotus (ml. lausuntopalaute) luovutettiin elinkeinoministeri Wille Rydmanille lopullisen uudistuvan Tesin strategian valmistumista varten (Strategia vahvistetaan marras/joulukuussa 2024).

Team Finland -verkosto

- **Team Finland –verkosto kokoaa yhteen yrityksille suunnatut valtionrahoitteiset kansainvälistymispalvelut ja tarjoaa yrityksille sujuvan palvelupolun kotimaan alueilta maailmalle.**
- **HO-tavoite: Team Finland -verkoston toiminnan ja johtamisen uudistaminen elinkeinoelämää kuunnellen.**
- **Budjettiriihen päätös: Business Finlandin ulkomaanverkosto siirretään osaksi UM:n edustustoverkkoa vuoden 2025 alusta; budjetin siirto vuoden 2025 täydentävän talousarvion yhteydessä.**
- **Uudistuksilla suuri vaikutus työn organisointiin ulkomailla mutta myös kotimaassa. Nopea muutos haastaa asiakaspalvelun laadun ja Business Finlandin henkilöstön pysyvyyden.**
- **On tärkeä varmistaa Business Finlandin riittävät resurssit ja kyvykkyys toimeenpanna kasvavaa T&K-rahoitusta.**

- **Business Finlandin toimintamenoihin talousarvioesityksen momentilla 32.01.05 esitetään vuodelle 2025 nettomäärärahaa yhteensä 92 750 000 euroa.**
 - Määräraha kohdistuu viennin ja kansainvälistymisen edistämiseen, ohjelmatoimintaan, ulkomaisten erityisosaajien houkutteluun, ulkomaisten investointien edistämiseen ja Suomeen suuntautuvan matkailun edistämiseen.
 - Määrärahasta 534 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta (RRF).
- **Määrärahassa on huomioitu valtionhallinnon tuottavuussäästöt mutta ei Business Finlandin ulkomaanverkoston siirtoa ulkoasiainhallintoon vuoden 2025 alussa. Tätä koskeva määrärahan siirtoesitys sisällytetään VM:n antaman ratkaisuehdotuksen mukaisena hallituksen täydentävään talousarvioesitykseen.**

Business Finlandin myöntämä rahoitus

- **Tavoitteena nopeuttaa elinkeinoelämän uudistumista ja edistää uutta osaamista, kannustaa riskipitoiseen TKI-toimintaan sekä vahvistaa yritysten kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla**
- **Business Finland tarjoaa yrityksille rahoitusta avustuksina ja lainoina:**
 - BF:n avustusmuotoisen rahoituksen valtuus (momentti 32.20.40.) on TAE:n mukaan 540 523 000 euroa. Rahoitus kohdentuu paitsi yrityksille myös soveltavaan julkiseen tutkimukseen. Avustusvaltuudesta arviolta 486 000 000 euroa kohdennetaan T&K-toimintaan.
 - BF:n TKI-lainojen valtuus (momentti 32.20.83.) on TAE:n mukaan 156 823 000 euroa. Lainavaltuudesta käytetään arviolta 145 000 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.
 - Avustuksia myös yritysryhmien osallistumiseen kansainvälisille messuille ja markkinaselvitysten tekemiseen uusille markkinoille pääsemiseksi ja viennin edistämiseksi.

Matkailuvienti

- **Ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun edistämisen tehtävää toteuttaa Business Finlandin Visit Finland –toiminto.**
- **Vuodesta 2025 alkaen Visit Finlandin rahoitus vähenee merkittävästi (9,8 milj. e -> 7,8 milj. e), mikä edellyttää toiminnan merkittävää priorisointia. Business Finland tiedotti lokakuussa, että Visit Finlandia koskevien muutosneuvotteluiden seurauksena päätetään 11 työsuhdetta.**
- **Määrärahojen niukkeneminen haastaa tavoitteen kasvattaa matkailuvienti 8 mrd. euroon vuoteen 2028 mennessä. Matkailuvienti on merkittävä osa Suomen palveluvientiä (17% vuonna 2019).**
- **Tammi-kesäkuussa 2024 Suomi oli ainoa Pohjoismaa, joka ei vielä ollut saavuttanut vuoden 2019 tasoa ulkomaisten matkailijoiden yöpymisissä.**
- **Suomi herättää matkakohteena yhä enemmän kiinnostusta kansainvälisesti. Kiinnostus Suomea kohtaan tulisi pystyä hyödyntämään ja panostamaan myynnin edistämisen toimenpiteisiin yhdessä matkailuyritysten ja -alueiden kanssa.**

Kansainvälisten osaajien houkuttelu

- Osaajien maahanmuuttoa tarvitaan vahvistamaan ja kansainvälistämään Suomen yritys- ja innovaatiotoimintaa, tukemaan investointien saamista Suomeen sekä edistämään vientiä. Work in Finland -toiminnan kehittämistä jatketaan vuonna 2025.
- Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton toimenpiteet on koottu päivitettyyn Talent Boost –ohjelmaan. Valtion kansainvälisen rekrytoinnin toimenpiteitä kohdennetaan aiempaa selvemmin tiettyihin kohtamaihin (Intia, Vietnam, Brasilia, Filippiinit) ja tietyille toimialoille (korkeasti koulutetut, sosiaali- ja terveysala, vientiteollisuus, kausityö).
- Oleskelulupamenettelyiden sujuvoittamista jatketaan.
- Vuoden 2025 talousarvioesityksen mukaan Work in Finland -toiminnan määräraha osana Business Finlandin toimintamenomäärärahoja on 2,9 milj. euroa. Yrityksille myönnettäviin Talent-avustuksiin kohdistuu 1,5 milj. euron valtuus osana Business Finlandin avustusvaltuutta. Talent-rahoitus on päätetty lakkautettavan vuoteen 2026 mennessä.

ELY-keskusten avustukset

- Pk-yritysten kasvun, kilpailukyvyn ja kansainvälistymisen kehittämiseen vuonna 2025 ELY-keskuksille osoitettava rahoitus, yhteensä arviolta noin 100 milj. euroa, on kokonaan EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman mukaista rahoitusta. Rahoituksesta lähes 70 % kohdentuu Itä- ja Pohjois-Suomeen.
- EU-ohjelman mukaista rahoitusta kohdennetaan pk-yritysten kehittämiss-hankkeisiin. Kansainvälistymisvalmiuksien kehittämiseen liittyviä toimia on viime vuosina tuettu noin 20 %:ssa rahoitetuista hankkeista
- Kansallista määrärahaa ELY-keskusten avustuksiin pk-yritysten kilpailukyvyn ja kansainvälistymisvalmiuksien kehittämiseksi ei momentille 32.30.42 enää esitetä vuoden 2025 talousarviossa. Tämä vaikuttaa pienten yritysten kasvu- ja kansainvälistymispotentiaalin tukimahdollisuuksiin erityisesti niillä alueilla (Etelä- ja Länsi-Suomi), joilla EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoitus on vähäistä suhteessa kasvu- ja kansainvälistymispotentiaalia omaavien yritysten määrään.

Valtionavustukset kestäväää kasvua ja kansainvälistymistä edistäville yhteisöille

- Vuoden 2025 talousarvioesityksessä momentille 32.01.40 on osoitettu 2 253 000 euroa (vuoden 2024 talousarviossa 3 183 000 euroa) valtionavustusten myöntämiseen kestäväää kasvupolitiikkaa ja yritysten kansainvälistymistä edistäville yhteisöille.
- Aiempina vuosina osa määrärahasta on kohdistettu Team Finland - palveluverkostoa vahvistaviin kansallisen tason kansainvälistymis- palveluihin. Momentin määrärahaleikkausten takia vastaavan rahoitushaun järjestäminen vuodelle 2025 ei ole mahdollista.
- Vuodelle 2025 hallitus on kuitenkin budjettineuvottelujen yhteydessä osoittanut momentille lisämäärärahaa viennin ja kansainvälistymisen edistämiseen kohdentaen sen Suomalais-ruotsalaiselle kauppakamarille 400 000 euroa ja Viexpo ry:lle 260 000 euroa (aiempi osoitus ml. yhteensä 420 000 euroa).

Kiitos!